

Visita a la Casa-Museu i Arxiu Joan Maragall

Dossier de Primària

Neus Bonet i López

Montse Munells i Verdiell

Escola N. J. Praga de Badalona

INTRODUCCIÓ

Activitats competencials i intel·ligències múltiples (IM)

La proposta de treball que presentem parteix de la necessitat d'oferir a l'alumnat diverses maneres d'aprendre i gaudir fent-ho, aprofitant el màxim les seves capacitats i **intel·ligències múltiples** de manera lúdica, creativa, dinàmica i semidirigida.

El plantejament de les activitats d'aquest dossier ha de permetre poder atendre la diversitat que sovint trobem a l'aula, amb la intenció de potenciar les diferents **intel·ligències** i motivar amb la màxima efectivitat els diversos potencials de l'alumnat.

És un material pensat com a suport per a la **visita guiada que s'organitza des de l'Arxiu Joan Maragall**, per a ser realitzat per parts o en la seva totalitat, com a preparació de la visita guiada i/o com a treball posterior.

Per com estan pensades les activitats competencials i tenint en compte les intel·ligències múltiples, el contingut del Dossier resulta adequat tant per a finals de Cicle Mitjà, com per a Cicle Superior de Primària. Serà la tria de les activitats, la resolució i el contingut de les respostes el que haurà de diferenciar el nivell del curs.

Iniciem el dossier amb els passos que l'alumnat ha de realitzar fins arribar a la seu de l'edifici del carrer Alfons XII, 79. I un cop allà, el recorregut que es fa per les diferents estances de la casa, paral·lelament al recorregut biogràfic que es va desenvolupant a través de les explicacions, de la lectura de textos i del recitat de poemes al llarg de tota la visita.

Pel que fa els textos i els poemes, que es van llegint durant el recorregut i per donar més dinamisme al pas per a les diferents sales, recomanàriem que l'alumnat n'hagués après alguns abans de la visita o s'hi hagués familiaritzat amb una lectura prèvia.

Els poemes que apareixen en el dossier han estat extrets del llibre:

Maragall, Joan. *Poesia Completa*. Edició de Glòria Casals i Lluís Quintana. Editorial La Butxaca. Barcelona. 2010.

L'itinerari per les habitacions, els mobles, els objectes, els quadres, els llibres, l'ambient de les estances que ens transporta en el temps, ens permeten d'anar perfilant la **vida i l'obra de Joan Maragall**, i alhora conèixer alguns fets històrics o familiars que van propiciar la creació d'alguns textos tant de poesia com de prosa.

Donades les dimensions de les estances, pròpies d'una casa i per tal de facilitar la mobilitat pels espais, seria recomanable que l'alumnat es repartís en dos grups per fer la visita. Per aquest motiu en l'apartat , ARRIBADA, proposem un dibuix al natural (inicialment esbossat) per fer a la Plaça Molina davant el bust que Ernest Maragall i Noble, fill del poeta, va realitzar del seu pare.

En alguns apartats hi figuren uns requadres destacats on hi ha resumits aspectes, a voltes biogràfics, a voltes anecdòtics, textos del poeta i activitats de comprensió i reflexió que faran l'aprenentatge més significatiu.

El format del dossier facilita que cada apartat tingui una unitat pròpia en cas que per grups es vulgui treballar la biografia de manera fragmentada o algun text poètic de manera individual.

VISITA A LA CASA-MUSEU I ARXIU

JOAN MARA _ _ _ _

Acaba les lletres disfressant-les al teu gust

Fes un dibuix o enganxa una imatge

Nom:

Curs:

1. COMENCEM...

INFORMA'T!

1. Si vas en transport públic has d'agafar la línia _____ que és de color _____ i baixar a la parada de _____.

2. Imagina que agafes el metro a Plaça Catalunya. Quantes parades faràs fins arribar al teu destí?

Quatre

Tres

Set

3. La parada de Plaça Molina és _____.

(final de línia/ meitat de línia/ una tercera part de tota la línia)

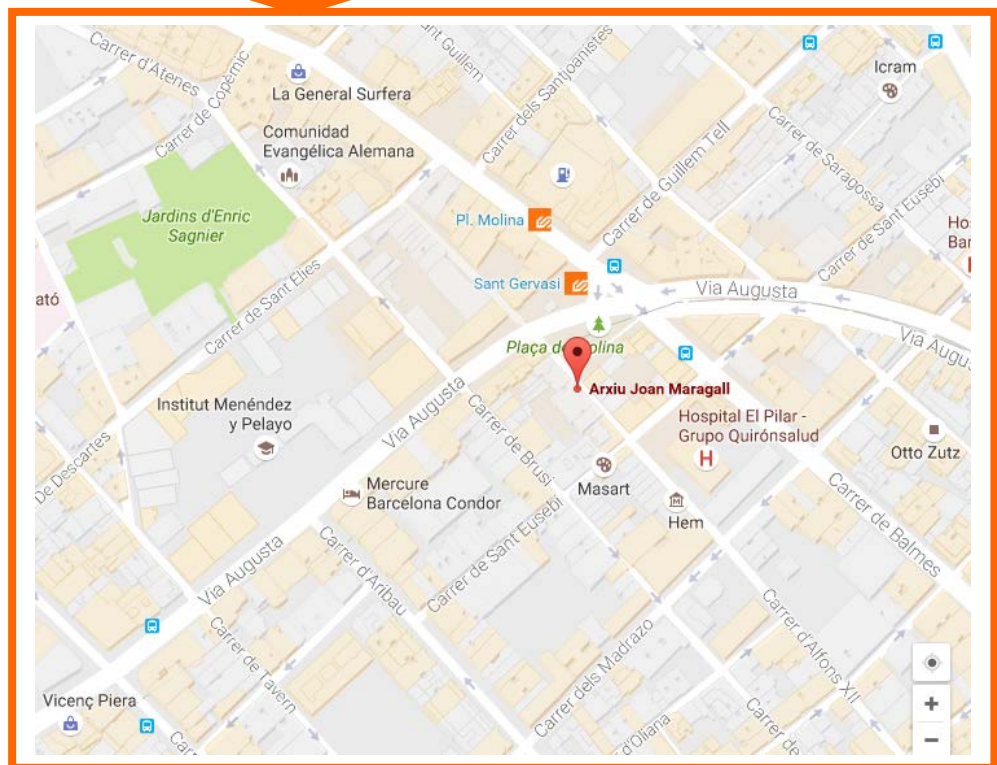
SITUA'T

4. Ja ets al barri de Sant Gervasi. Situa't a la parada dels FFCC i ressegueix en el plànol quin **camí has de seguir a peu** per arribar fins a la **Casa-Museu i Arxiu Maragall**, que es troba al carrer Alfons XII, núm. 79.

Tingues en compte els semàfors per on has de travessar!

5. Observa l'edifici des de diferents perspectives i encercla quins d'aquests edificis s'han colat i NO corresponen a la Casa-Museu i Arxiu Maragall.

2. ARRIBADA

6. T'has fixat que molt a prop de la Casa-Museu i Arxiu Maragall, a la plaça Molina, hi ha un bust dedicat al poeta?

ET PROPOSEM QUE EN FACIS UN DIBUIX DEL NATURAL.

Després podràs pintar-lo amb llapis de colors, retoladors, ceres, ... i exposar-lo a classe amb els de la resta de la classe.

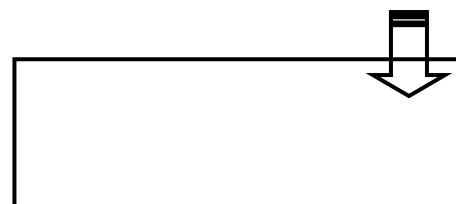

Si no tens prou temps d'acabar els detalls, pots fer servir imatges com aquestes o buscar-ne més a la pàgina web.

[http://www.google.es/images?q=bust Joan Maragall&o](http://www.google.es/images?q=bust+Joan+Maragall&o)

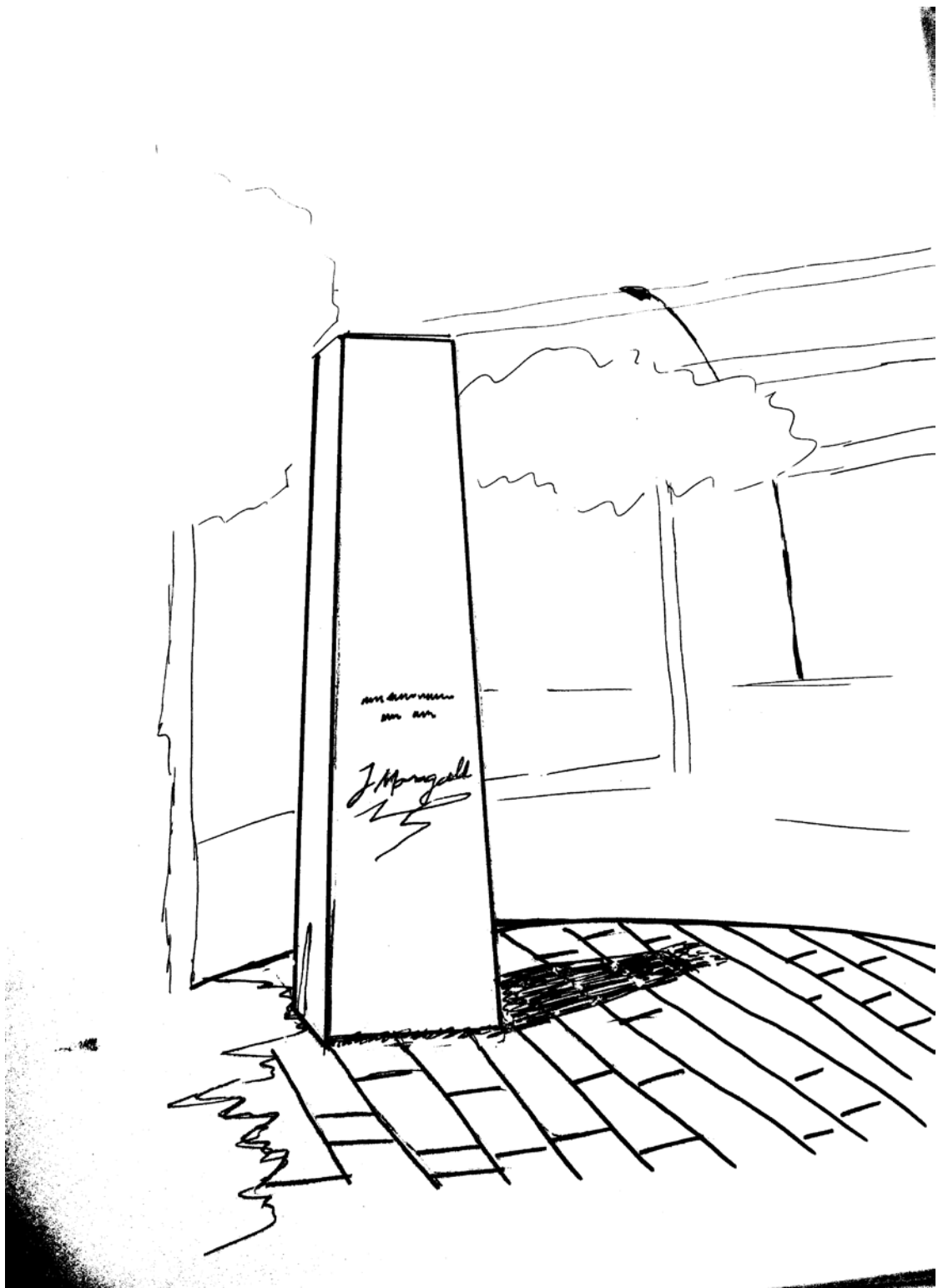
Practica la firma aquí:

7. Si disposes de més temps pots intentar fer el bust a classe o a casa amb fang o plastilina endurable. En aquest tutorial trobaràs algunes idees.

https://www.youtube.com/watch?v=_H8WqEn5oBI

PEL DIBUIX AL NATURAL, POTS COMENÇAR AIXÍ:

3. VISITA

ENTRADA

8. Què volen dir aquestes xifres romanes?

9. Joan Maragall i Clara Noble, la seva esposa, van anar a viure a aquesta casa l'agost del 1899, vuit anys després de casar-se. La van comprar per cinquanta mil pessetes. Això actualment serien...

100 €

300 €

6.000 €

REBEDOR

10. Al rebedor, sobre les calaixeres bessones hi trobem tres quadres d'un pintor modernista. Si resols aquest jeroglífic en sabràs el nom!

RA

+

+

S

Els dibuixos són del pintor. R _ _ _ _ C _ _ _ _

Els tres quadres són:

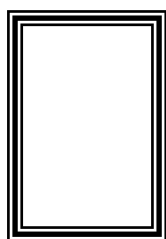
1. _____

2. _____

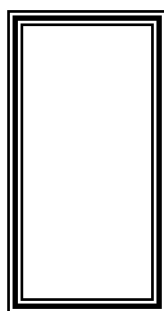
3. _____

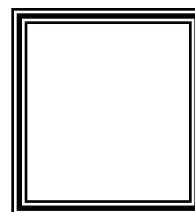
11. Sabries dibuixar amb línies senzilles, a sota dels quadres, les calaixeres?

1

2

3

12. En quin d'aquests fragments, Maragall, fa esment de les calaixeres?

EN UNA CASA NOVA

*Alçant aquestes parets heu pres entre sos caires
Lo que era abans de tots: l'espai, l'ambient, la
llum;
Mai més lliure un aucell travessarà aquests aires
ni una llar errabonda hi aixecarà el seu fum.*

*Ja és teu, amo això. ¿Sia! I per molts anys
l'esposa
Hi regni coronada del riure d'un infant,
i es tanqui aquesta porta deixant la pau inclosa,
i s'obri com uns braços als tristos que hi vindran.*

DINS SA CAMBRA

*Una tarda vaig entrar
a la cambra de l'aimia
(...)
El coixinet de fer puntes
Era a sobre una cadira;
A damunt la calaixera
Dos gerros de blava pisa
Eren rublerts de flors
fresques
Collides el mateix dia,
(...)
Posats damunt d'una dolça
Estampa de la Puríssima.*

El poema que has triat va guanyar la Flor Natural en els Jocs Florals de Badalona, el 1881.

DORMITORI ISABELÍ LA INFANTESA

Joan Maragall va ser el fill petit del matrimoni format per Josep Maragall Vilarosal i Rosa Gorina Folch, petits empresaris tèxtils. Eren tres germanes i ell. Va néixer el 10 d'octubre de 1860 al carrer Jaume Giralt, núm. 4, al barri de Santa Caterina (Ciutat Vella), en aquest mateix llit.

13. En aquest poema, Joan Maragall ens descriu com era aquell carrer que el va veure néixer...

SOL, SOLET...

**Quan jo era petit
vivía arraulit
en un carrer negre:
el mur hi era humit,
pro el sol hi era alegre.**

**Per 'llà a Sant Josep
el bon sol, solet
lliscava i lluïa
pel carreró estret.**

**I en mon cos neulit
llavors jo sentia
una esgarripança
de goig i alegria.**

VISIONS & CANTS, 1900

arraulit: ajupit
neulit: esquist, dèbil, feble

pro: però
' llà: allà

Pots escoltar i descarregar el poema musicat en aquest enllaç:

<http://www.cdapaucasals.com/releases/escola-nen-jesus-de-praga-2012-13/>

14. Pregunta a casa alguna anècdota de quan eres més petit/a i escriu-la:

Ara pots llegir-la en veu alta.

EL DORMITORI ALFONSÍ EL MATRIMONI AMB CLARA NOBLE

Estiuejant a Puigcerdà el 1888 va conèixer Clara Noble Malvido, filla d'un comerciant anglès i d'una dama andalusa. Clara esdevindria la seva esposa, tot i que en aquell moment només la veia com el que era, una adolescent de setze anys.

El 1891 es casa amb Clara Noble i té lloc l'edició de *Poesies* que uns amics li ofereixen com a regal de casament i que significarà el seu reconeixement com a poeta. Foren 100 exemplars.

ENVIANT FLORS

***Veig flors, i penso en tu. Faré portar-les
a tu pel dolç camí de cada dia:
que omplin d'aromes davant meu la via,
després a vora teu vindré a olorar-les.***

***Grat ens serà tenir-les davant nostre
a l'hora de parlar de l'amor meu:
vers el gerro florit baixaré el rostre
tot alçant els meus ulls al somrís teu.***

(Fragment) *POESIES*, 1895

15. Quines expressions del poema podem relacionar amb aquests sentits?

Vista :

Gust:

Olfacte:

16. Quins d'aquests objectes trobem en el dormitori alfonsí? Pinta els requadres.

un sant Crist

un ram

un mantó de Manila de seda brodada.

un bressol

SALÓ

LA MADURESA

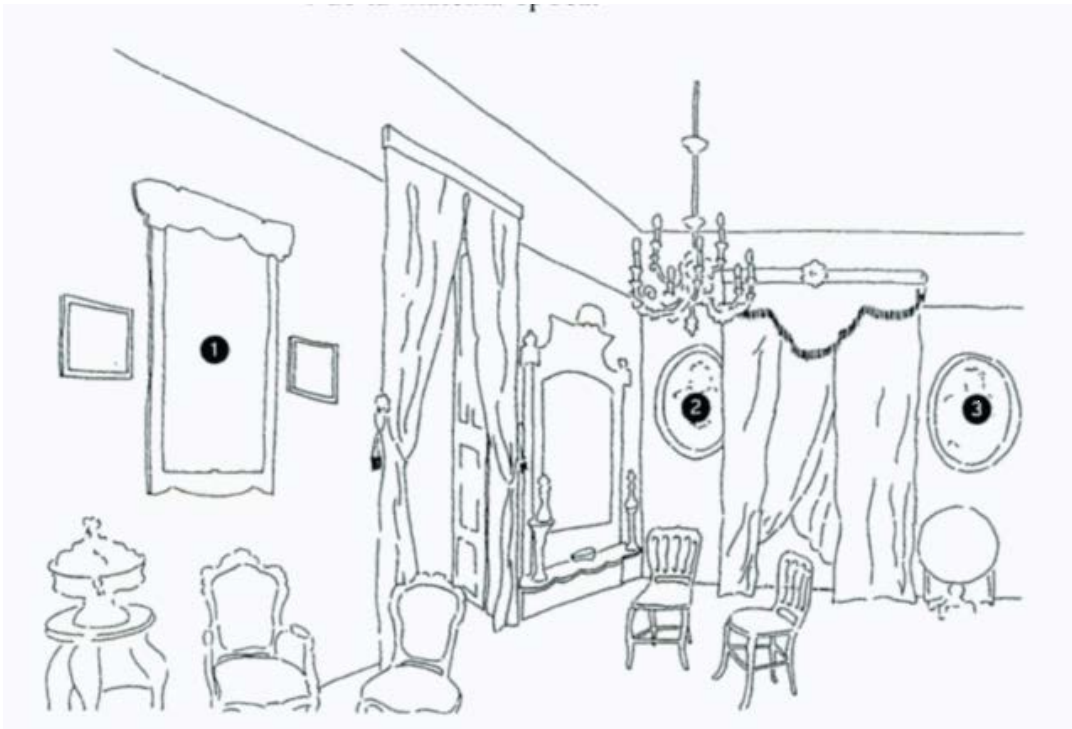

17. Què en saps d'aquests retrats?

1. _____

2. _____

3. _____

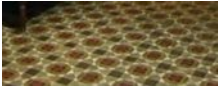

(Imatge del llibre *Casa Museu Joan Maragall*. Biblioteca de Catalunya)

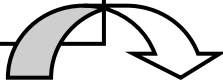
18. En el saló, com també al despatx i al menjador observem motius decoratius de dibuixos geomètrics. Identifica quin d'aquests pertany a cada sala.

Alerta! Un d'ells no és un terra!!!

De tant en tant Maragall amb la família o els amics feia excursions. L'agost de 1907 visità els volcans d'Olot. Més endavant escriuria "La fageda d'en Jordà".

19.
On es troba la Fageda? _____
Una fageda és un bosc de _____
(nom de l'arbre)

20. Sabries reconèixer quin d'aquests arbres és el faig?

Ara associa'ls amb la seva fulla

El luxe mobiliari, les anades al Liceu i l'Ateneu contrasten amb el plaer que li produïa al poeta l'observació de la natura i els paisatges que va descriure tan bé en els seus poemes.

LA FAGEDA D'EN JORDÀ

¿Saps on és la fageda d'en Jordà?

*Si vas pels vols d'Olot, amunt del pla,
trobaràs un indret verd i profund
com mai cap més n'hagis trobat al món:
un verd com d'aigua endins, profund i clar;
el verd de la fageda d'en Jordà.*

*El caminant, quan entra en aquest lloc,
comença a caminar-hi a poc a poc;
compta els seus passos en la gran
quietud:*

*s'atura, i no sent res, i està perdut.
Li agafa un dolç oblit de tot lo món
en el silenci d'aquell lloc profund,
i no pensa en sortir, o hi pensa en va:
és pres de la fageda d'en Jordà,
presoner del silenci i la verdor. B
¡Oh companyia! ¡Oh deslliurant presó!*

SEQÜÈNCIES, 1911

21. Respon

A qui representa que s'adreça el poeta?

Els troncs dels arbres així arrengrats, a què s'assemblen?

La font del Cubilà fou l'escenari del poema de "La vaca cega". Era l'agost de 1893 quan Maragall amb una colla d'amics i familiars van veure aparèixer, amb pas insegur i estrany, una vaca.

En una conversa al setmanari Mirador, un testimoni explicava aquell moment així:

“Tothom va alçar-se i va fugir. El meu marit va quedar-se. Era la vaca cega! Va beure aigua i Maragall va parlar amb el vailet que “d’un cop de roc llançat amb massa traça va desfer-li un ull”. Arribant a casa va entrar directe al despatx, va tancar-s’hi, i en sortir-ne, duia la poesia a la mà.

22. Qui era aquest testimoni?

LA VACA CEGA

***Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llançat amb massa traça,
el vailet va buidar-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font com ans solia,
més no amb el posat ferm d'altres vegades
ni amb ses companyes, no: ve tota sola.
Ses companyes, pels cingles, per les comes,
pel silenci dels prats i en la ribera,
fan dringar l'esquellot mentre pasturen
l'herba fresca a l'atzar... Ella cauria.
Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada... Però torna,
i abaixa el cap a l'aigua, i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire set... Després aixeca
al cel, enorme, l'embanyada testa
amb un gran gesto tràgic; parpelleja
damunt les mortes nines, i se'n torna
orfe de llum sota el sol que crema,
vacil·lant pels camins inoblidables,
brandant lànguidament la llarga cua.***

d'esma: d'instint, maquinalment

cingles: barranc, penya-segat

tel: vel, capa

comes: conques, valls

ans: sinó que

lànguidament: decaiguda, sense energia

Poesies, 1895

23. El poema de *La vaca cega* té _____ versos.

Escriu l'últim vers: _____

24. Repartiu-vos el poema entre tots els de la classe, aprenent un vers cada un. Penseu que hi ha d'haver també qui digui el títol, l'autor i/o qui expliqui quin fet va provocar que Maragall escrivís aquest text.

25. En un full, dibuixa l'escena que descriu el poema de *La vaca cega*. Retalla el retrat de Joan Maragall i col·loca'l en la teva composició artística.

Podeu fer un mural amb tots els treballs.

Joan Maragall fou nomenat *Mestre en Gai Saber* l'any 1904.

En aquests enllaços trobaràs informació sobre el significat de *Mestre en Gai Saber*.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Mestre_en_Gai_Saber

<http://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0194019.xml>

26. Per parelles, busqueu els títols dels poemes amb els quals fou premiat, que s'amaguen dins aquesta sopa de lletres.

D	I	N	S	S	A	C	A	M	B	R	A
P	O	I	A	N	A	D	R	A	S	A	L
Ç	O	G	M	A	E	R	I	C	R	A	T
E	N	L	L	O	C	A	O	F	R	C	E
O	J	O	A	N	I	G	L	O	S	A	G
E	L	M	A	L	C	A	Ç	A	D	O	R
R	T	A	E	G	A	M	A	R	S	E	X

1881 Flor Natural als Jocs Florals de Badalona amb D _____ S_ C_____.

1894 L'Englantina als Jocs Florals de Barcelona amb L__ S_____.

1896 Viola als Jocs Florals de Barcelona amb E__ M__ C_____.

1904 Flor Natural amb G_____ . És proclamat Mestre en Gai Saber.

27. Encercla quina referència als Jocs Florals, en forma de retrat, trobem en aquesta estança?

**DESPATX
Escriptor i Traductor**

LA SARDANA
*La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan;
és la mòbil magnífica anella
que amb pausa i amb mida va lenta oscil·lant.
Ja es decanta a l'esquerra i vacil·la
ja volta altra volta a la dreta dubtant,
i se'n torna i retorna intranquil·la,
com, mal orientada, l'agulla d'imat.*

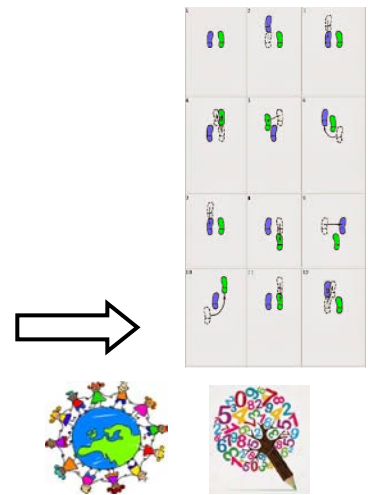
*Fixa's un punt i es detura com ella.
Del contrapunt arrencant-se novella,
de nou va voltant.
La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan.*
(Fragment) VISIONS & CANTS, 1900

28. En aquests enllaços podràs aprendre a ballar sardanes.

<http://aprenemaballarsardanes.blogspot.com.es/>

I a cantar aquest poema musicat pels professors de música Clara Pelegrin i Carlos Martin.

<http://www.cdapaucasals.com/releases/escola-nen-jesus-de-praga-2012-13/>

29. Mira les parets del despatx, hi ha retrats, fotografies, quadres; alguns són membres de la família però d'altres són amics del poeta, escriptors, pintors... Sabries dir els noms de dos pintors i dos escriptors?

Si poses en ordre aquestes lletres, els trobaràs:

TILORLU LOSIRÑU HETGEo UAmoNn

30. Quina d'aquestes sèries de retrats de Joan Maragall està ordenada cronològicament?

A)

B)

C)

La sèrie _____

31. Com t'has adonat, en gairebé totes les parets de les estances de la casa, hi ha penjats dibuixos i pintures dels artistes de l'època en que va viure Joan Maragall. Saps de quin estil són aquests quadres?

La major part són d'estil _____

32. Observa les parets del despatx amb detall.

T'has fixat que en el prestatge de la xemeneia hi ha una **escultura**, un bust?

TÍTOL: _____

AUTOR: _____

Marca amb una creu les característiques que hi observes:

Representació de personatges

Ús del marbre com a material principal

Ús del bronze com a material

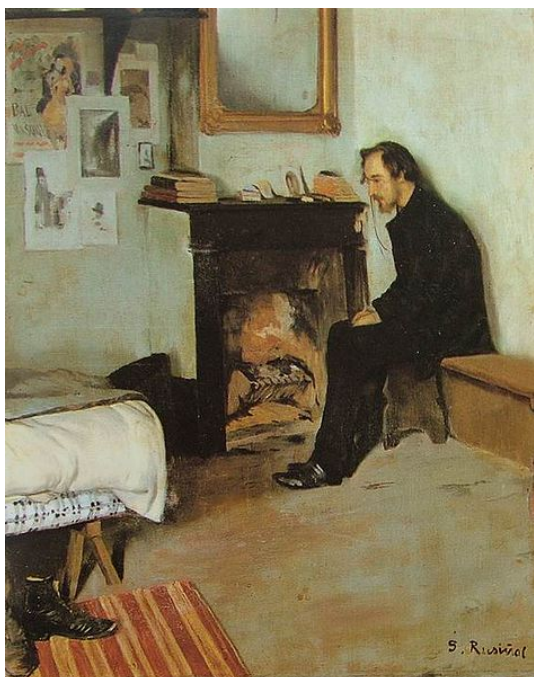
És un bust

Representa un personatge real

És una figura de cos sencer

33. Observa aquesta **pintura**, és una de les que hi ha a les parets del despatx.

Què deu estar pensant aquest personatge?
Pots comentar-ho amb algun company.

Si t'ha agradat aquesta pintura pots
cercar més informació i fer-la conèixer a
la resta de la classe.

TÍTOL: _____

AUTOR: _____

Marca amb una creu les característiques que hi observes:

Representació d'escenes de la vida quotidiana

Paisatge

Històries imaginades

Ús de taques de color

Dibuix de traç clar

EL MENJADOR LA VIDA FAMILIAR

Joan Maragall participava en la vida quotidiana familiar. Les anotacions dels fulls del "Dietari" així ho demostren.

A sobre la taula del despatx, t'han fet fixar justament en l'edició facsímil d' aquest llibre en què Maragall hi anotava les dates i fets significatius de la vida de família.

34. Digues quina t'ha semblat especialment significativa.

A mi m'ha semblat especialment significativa la...

perquè _____

35. Si tu fessis un **dietari**, què hi escriuries sobre el dia d'avui?

Avui, dia _____ de/d' _____ de _____

36. Localitza on es troba situat el piano en aquesta estança des de diversos punts de referència.

Per exemple:

El piano es troba entrant a mà esquerra.

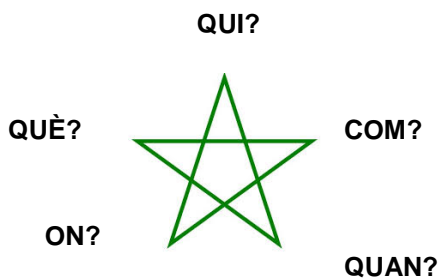
El piano es troba arrambat a la paret

El piano es troba situat enfront de _____

El piano es troba entre _____ i _____

37. Investigueu en grups petits, quan i com va arribar aquest piano a la casa. Si voleu fer de periodistes com va fer Joan Maragall al *Diari de Barcelona* i *La veu de Catalunya*, podeu seguir l'esquema de l'estrella de les preguntes i escriure el text en forma de notícia.

TIPUS D'INTEL·LIGÈNCIA	APARTAT I ESPAI ON TÉ LLOC	ACTIVITATS QUE L'ESTIMULEN
Lingüística 	Rebedor Dormitori isabelí Dormitori alfonsí Saló Despatx Menjador	10, 12 13, 14 15 17, 21, 22, 23, 24, 25 26 28, 29, 31, 34, 35 37
Cinètico-corporal 	Dormitori alfonsí Despatx Menjador	15 28 36
Lògico-matemàtica 	Comencem. Informa't Situa't Visita Rebedor Despatx	1, 2, 3 4, 5 8, 9 10 28, 30, 36
Visual i espacial 	Comencem. Informa't Situa't Arribada Rebedor Dormitori alfonsí Saló Despatx	1, 2, 3 4, 5 6, 7 11 15, 16 17, 18, 25, 27 30, 31, 32, 33
Musical 	Dormitori isabelí Despatx	13 28
Naturalista 	Saló	19, 20, 21

<p>Intrapersonal</p> 	<p>Rebedor Visita Dormitori isabelí Saló Despatx Menjador</p>	<p>2 12 14 17, 21, 22 33 34, 35</p>
<p>Interpersonal</p> 	<p>Arribada Dormitori isabelí Despatx Saló Menjador</p>	<p>6 14 28 24, 25, 26 37</p>

Donat que les intel·ligències es treballen en combinació i es complementen, una mateixa activitat es pot trobar en més d'una IM.

SOLUCIONARI

1. COMENCEM...

INFORMA'T!

1. La línia 7 que és de color marró. Baixar a la parada de Plaça Molina.
2. Tres
3. La parada de Plaça Molina és meitat de línia.
- 5.

8. 20 / 1911
9. 300 €
10. Ramon Casas

1. *Carbonet i pastel*. Regal de la revista Pèl i Ploma als subscriptors.
2. *Reproducció fotogràfica del retrat de Joan Maragall*.
3. *Quan jo era petit, vivia arraulit*. Carbonet sobre paper.

12. Dins sa cambra

15.

Vista: Veig flors.

Gust: Dolç camí.

Olfacte: Omplint d'aromes, vindré a olorar-les.

16. Un bressol, un mantó de Manila de seda brodada.

17.

1. Retrat de Clara Noble. Vestida de reina dels Jocs Florals del 1904.

2. Retrat de la mare de Joan Maragall.

3. Retrat del pare de Joan Maragall.

18. Despatx, rebedor, menjador, sostre del menjador.

19. A la comarca de La Garrotxa.

Faigs.

20.

21. S'adreça al lector/a.

Els troncs arrenjerats s'assemblen a una presó.

22. Clara Noble.

23. El poema té vint-i-tres versos.

L'últim vers del poema és: *brandant lànguidament la llarga cua.*

26.

D	I	N	S	S	A	C	A	M	B	R	A
P	O	I	A	N	A	D	R	A	S	A	L
Ç	O	G	M	A	E	R	I	C	R	A	T
E	N	L	L	O	C	A	O	F	R	C	E
O	J	O	A	N	I	G	L	O	S	A	G
E	L	M	A	L	C	A	Ç	A	D	O	R
R	T	A	E	G	A	M	A	R	S	E	X

27. Al mig, el retrat de Clara Noble que fou proclamada reina dels Jocs Florals de 1904.

28. UTRILLO RUSIÑOL GOETHE UNAMUNO

30. La B.

31. La major part són d'estil MODERNISTA.

32. TÍTOL: *La voluntat*, 1911. Regal de l'autor amb motiu de la dedicatòria de la poesia "Brindis" que li va fer Maragall.

AUTOR: Josep Clarà

Característiques:

- Representació de personatges simbòlics.
- Ús del bronze com a material.
- És un bust.

33. TÍTOL: *El bohemí, retrat d'Erik Satie al seu estudi, oli sobre tela, 1891*

AUTOR: Santiago Rusiñol

Característiques:

- Representació d'escenes de la vida quotidiana.
- Ús de taques de colors.
- Dibuix de traç molt clar.

36. Exemples:

El piano es troba enfront de la taula i les cadires.

El piano es troba entre la galeria i el saló, entre els dos sofàs...